

DÜŞÜK YATIRIM SINIRLI GELİŞİM PAHALI HİZMET

Banu Salman

banu.salman@emo.org.tr

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından "İletişim Uygulamalarının Görünümü 2007" Raporu temmuz ayında yayımlandı. Rapor, telefon, İnternet erişimi gibi telekomünikasyon alanındaki gelişmeleri, OECD ülkelerinin yatırımlarını, satın alma güçlerine göre iletişim araçlarının kullanımı nedeniyle ortaya çıkan maliyetleri ortaya koyuyor.

Raporda yer alan verilere bakıldığında OECD alanı içindeki gelişmelere bakıldığında standart analog hatlarda 1999 yılından itibaren başlayan gerilemenin sürdüğü ve bu hatların sayısının 470 milyonu aşkın düzeylerden 2005 sonu itibarıyla 418 milyon 466 bin 488'e gerilediği görülüyor. Buna karşılık ISDN hatlar gelişimini sürdürerek, 1997 yılında 9 milyon 491 bin olan abone sayısını, 2005 yılında 31 milyon 706 bine kadar çıkardı. 2003 yılı itibarıyla 94 milyon 500 bin olan ISDN abone sayısı 2005 yılında 87 milyon 849 bine geriledi. Cep telefonu abone sayısı ise 1997 yılındaki 170 milyon 360 binden 8 yıllık süreçte yüzde 447 artışla 932 milyon 785 bine ulaştı.

Kablo TV üzerinden İnternet erişimine sahip abone sayısı ise 1997 yılında 96 bin düzeyindeyken, 2000 yılında 7 milyon 618 bine, 2001'de 15 milyona, 2002'de 22 milyon 788 bine, 2003'de 31 milyon 440 bine, 2004'te 39 milyon 770 bine, 2005'te 48 milyon 407 bine

ulaşabildi. İnternet erişiminde DSL hatlar, 2001 yılından itibaren kablo TV üzerinden internet erişimine sahip abone sayısını geçerek, aradaki farkı hızla açtı.

Türkiye'de telekomünikasyon alanına 1999 yılında 557 bin 499 abone ile giriş yapan DSL hatlar, 2000 yılında 6 milyona yaklaşan abone sayısı ile hızlı bir atak yaptı. Bu hızlı gelişim devam etti. 2001 yılında 17 milyonu aşan abone sayısı 2002 yılında 30 milyon 413 bin, 2003 yılında 48 milyon 716 bin, 2004'te 72 milyon 783 bin, 2005 yılında 98 milyon 539 bine ulaştı.

Bu gelişmelere koşut olarak DSL hatların analog ve ISDN hat sayısının toplamından oluşan sabit hatlara oranı da 2000'li yıllarda hızla arttı. Bu oran 2003'te yüzde 10.4'e ulaşırken, 2004'te yüzde 15.8'e, 2005'te ise yüzde 21.9'a çıktı. Kablo erişimin sabit hatlara oranı ise 2005 yılında yüzde 10.8'de kaldı.

Nüfusa Göre Sabit Hat Sayısı Düşük

Rapora göre, Türkiye OECD ülkeleri içinde 100 kişiye düşen 26.4 sabit telefon erişim hattı verisiyle, nüfusa göre en düşük orana sahip 3 ülkeden birini oluşturuyor. Bu karşılaştırma açısından Meksika 18.5 ile sondan birinci, 22 ile Slovakya sondan ikinci olurken, Türkiye de sondan üçüncü sıraya yerleşiyor.

OECD içinde Türkiye, 100 yerleşik başına düşen 89 toplam iletişim erişim yolları sayısı ile Meksika'dan sonra sondan ikinci sırada yer alıyor. 2005 yılı verilerinin esas alındığı bu çalışmada, OECD ortalamasının 130.6 olduğu dikkate alındığında Türkiye'nin nüfusuna göre iletişim araçları kullanımı açısından oldukça geride kaldığı görülüyor.

Ön Ödemeli Abonelik Türkiye'de Yaygın

Türkiye, 100 kişi başına düşen 60.5 cep telefonu abone sayısı ile 79.6 olan OECD ortalamasının altında kalırken, OECD ülkeleri içinde de son sırada yer alıyor. Ancak Türkiye'deki cep telefonu aboneleri dünyadaki 2 milyar 177.3 milyon abonenin yüzde 2'sini oluşturuyor. Türkiye'deki cep telefonu abonelerinin yüzde 70.2'sini oluşturan 30 milyon 600 bininin ise ön ödemeli hatta sahip bulunduğu belirlendi. Bu oran yüzde 41.7 olan OECD ortalamasının oldukça üzerinde bulunuyor. OECD genelinde ön ödemeli kartlı abonelerin toplam cep telefonu aboneleri içindeki payının da 1997-2001 döneminde arttığına dikkat çekilen raporda, Meksika ve İtalya'nın ön ödemeli kartlarda yüzde 90'ı aşkın oranla en yüksek cep telefonu kullanıcısı yüzdesine sahip olduğu kaydedildi. Portekiz, İrlanda, Hollanda ve Türkiye de kullanıcıların yüzde 70'inden fazlasıyla ön ödemeli kart sisteminin yoğun olduğu ülkeleri oluşturuyor.

Ulusal Gelirde Telekomünikasyonun Payı OECD'den Yüksek

Raporda yer alan verilere göre Türkiye'de telekomünikasyon gelirleri, 1991 yılındaki 2 milyar 744 milyon dolar düzeyinden 2000 yılında 6 milyar 168 milyon dolara çıktı. Ancak yaşanan krizle birlikte 2001 yılında 5 milyar 867 milyon dolar düzeyine gerilerken, 2005 yılında 12 milyar 390 milyon dolara ulaştı.

OECD içinde 2005 yılı itibarıyla 5 bin 45 dolar ile en düşük kişi başına gelire sahip olan Türkiye, ulusal gelir içinde telekomünikasyon gelirlerinin payı açısından yüzde 2.99 olan OECD ortalamasının üzerine çıkıyor. Ulusal gelirin içinde telekomünikasyon gelirlerinin payı 2005 yılı itibarıyla yüzde 3.41 olan Türkiye bu oranla 30 OECD ülkesi içinde onikinci sıraya yerleşiyor. Ulusal gelir içinde telekomünikasyon gelirlerinin payı açısından Türkiye'nin OECD ortalamasını 2001 yılından bu yana aştığı görülüyor. Ancak 2003 yılından itibaren OECD ortalamasında olduğu gibi Türkiye'nin de telekomünikasyon gelirlerinin ulusal gelir içindeki payında gerileme yaşanıyor. Bu oran, 2003 yılında yüzde 4.35 iken, 2004 yılında yüzde 3.80'e, 2005 yılında da yüzde 3.41'e geriliyor.

Türkiye, analog hat, sayısal hat, kablo TV, DSL, cep telefonlarını içine alan iletişim erişim türlerinin her birine düşen telekomünikasyon geliri dikkate alınarak yapılan karşılaştırmada, 2005 yılı itibarıyla OECD içinde sonda yer alıyor. Kişi başına düşen telekomünikasyon geliri açısından da OECD'nin sonuncu ülkesi oluyor.

Telekomünikasyon Gelirinin Yarısı Cep Telefonlarından

Türkiye'de toplam telekomünikasyon alanındaki gelirlerin yüzde 51.9'unu cep telefonları gelirlerinin oluşturması da dikkat çekiyor. Ancak cep telefonu aboneleri başına sağlanan gelir açısından Türkiye 2005 yılı itibarıyla 148 dolarla en sonda yer alıyor. Türkiye uluslararası telekomünikasyon trafiğinde de sondan ikinci sırada yer alıyor.

Telekomünikasyonda Dış Ticaret Açığı Yüksek

Türkiye telekomünikasyon cihazları dışsatımı açısından 2005 yılında 103 milyon dolar ile en düşük dışsatım yapan ikinci ülke konumunda bulunuyor. Buna karşılık 1 milyar 861 milyon dolarlık bu alanda dışalım yapan Türkiye, telekomünikasyon araçları dış ticaretinde 1 milyar 744 milyon dolar açık veriyor. Türkiye'nin 2005 yılı toplam dışsatımının yüzde 0.2'sini, toplam dışalımının ise yüzde 20.2'sini telekomünikasyon cihazları

kapsiyor. Türkiye'nin bu alandaki dış ticaret rakamları OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığında en düşük dışsatımı gerçekleştiren ikinci ülke olurken, dışarıda 30 ülke arasında 22. sırada yer alıyor. OECD'nin bu alanda yaptığı toplam dışsatımının 162 milyar 771 milyon dolar olduğu dikkate alındığında, Türkiye ancak yüzde 0.06 düzeyinde oldukça önemsiz bir paya sahip bulunuyor. Toplam 163 milyar 190 milyon dolarlık OECD dışarıda ise Türkiye'nin payı yüzde 1.14 düzeyinde gerçekleşiyor.

Telekomünikasyon Yatırımları Geriliyor

Türkiye'nin telekomünikasyon alanında yaptığı yatırımlar, 1998 yılından itibaren ciddi miktarlarda geriliyor. Türkiye'nin telekomünikasyon alanındaki yatırım tutarı 1998'de 4 milyar 225 milyon dolar iken, 1999'da 3 milyar 777 milyon dolar, 2000'de 3 milyar 541 milyon dolar, 2001'de 2 milyar 949 milyon dolar, 2002'de 2 milyar 159 milyon dolar olarak gerçekleşti. Ancak 2004 yılında ciddi bir düşüşle 368 milyon

dolara gerileyen telekomünikasyon yatırımı 2005 yılında 1 milyar 389 milyon dolar oldu. OECD toplamında ise telekomünikasyon yatırım tutarı 2005 yılında 159 milyar 739 milyon dolara ulaştı. Türkiye OECD'nin yaptığı telekomünikasyon yatırımının yüzde 0.86'sını oluşturuyor.

Telekomünikasyon alanındaki yatırım 2005 yılında 2004'e göre artmış görünmekle birlikte kişi başına düşen telekomünikasyon yatırımı açısından oldukça kötü durumda bulunuyor. OECD ülkeleri içinde, Türkiye 2005 yılında kişi başına telekomünikasyon alanında yapılan yatırım açısından 19.28 dolar ile bu alana en düşük kaynağı ayıran ülke konumunda bulunuyor. OECD ortalamasının 136.35 dolar olduğu dikkate alındığında ise Türkiye'nin telekomünikasyon alanında kişi başına yaptığı yatırım OECD ortalamasının ancak 7'de 1'i düzeyinde bulunuyor. Raporda yer alan 2003-2005 ortalamasına bakıldığında ise Türkiye'nin telekomünikasyon yatırımı açısından konumu daha da geriye giderek, 16.81 dolara kadar iniyor. Türkiye'nin yıllar itibarıyla kişi başına

telekomünikasyon alanında yaptığı yatırımlara bakıldığında ise 1998'den itibaren sürekli gerileme yaşandığı görülüyor. Kişi başına telekomünikasyon yatırımı 1998 yılında 66.57 dolarken, 1999'da 58.70'e, 2000'de 52.48'e, 2001'de 42.98'e, 2002'de 31'e düşüyor. Bu veriler özelleştirme sürecinin yatırımları engellediğini gösteriyor.

Türkiye, analog, ISDN, kablo TV, DSL, GSM'i kapsayan toplam iletişim erişim hatlarına yaptığı telekomünikasyon yatırımı açısından da 21.7 milyon dolar ile OECD içinde en son sıraya yerleşiyor. Rapordaki 2003-2005 ortalaması olarak toplam iletişim erişim hatlarına yapılan yatırım açısından OECD ortalaması 106.4 milyon dolar iken, Türkiye'de aynı rakam 25.1 milyon dolarda kalıyor.

Türkiye'de 2005 yılı itibarıyla telekomünikasyon gelirlerinin yüzde 11.2'si telekomünikasyon alanında yatırıma dönüşürken, OECD ortalamasında aynı oran yüzde 15.3 düzeyinde bulunuyor. Bu oran 1998-2002 yılları arasında OECD ortalamasının üzerinde seyrediyor.

Telekomünikasyon Hizmeti Türkiye'de Pahalı

Raporda, düşük, orta ve yüksek olmak üzere 3 tüketim tipini kapsayan sabit hat kullanım sepetleri oluşturularak satın alma gücüne göre dolar bazında ülkelerin telekomünikasyon hizmet fiyatları hesaplanıyor. Buna göre, Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan ile birlikte Türkiye, yüksek kullanımın olduğu sabit hat için, 1 yıllık arama ve abonelik ücreti toplamı olarak 1600 dolardan daha fazla fiyatla en pahalı hizmet veren ülkeler arasında yer aldı. Orta kullanım sepetinde de Türkiye, Polonya ve Çek Cumhuriyeti ile yine en pahalı hizmet veren ülkeler arasında bulunuyor.

Düşük kullanım için Ağustos 2006 itibarıyla ev abonelerinin telefon maliyetleri için oluşturulan sepete bakıldı-

ğında Türkiye'nin vergiler dahil olmak üzere satın alma gücüne göre 486.52 dolar ile en pahalı hizmet sunan beşinci ülke durumunda olduğu görülüyor. Pahalılıkta birinci sırada 699.53 dolarla Polonya, 611.74 dolarla Meksika ikinci sırada, 554.14 dolarla Portekiz üçüncü sırada, 502.19 dolarla Slovakya dördüncü sırada yer alıyor. Türkiye'de fiyatların 428.62 dolar olan OECD ortalamasından 57.9 dolar daha fazla olduğu hesaplanıyor. Ancak toplam 600 arama öngörüsüyle oluşturulan düşük kullanım sepetinden 1200 arama öngörüsüne sahip olan orta kullanım sepetine ve 2 bin 400 arama öngörüsüne sahip olan yüksek kullanım sepetine doğru gidildikçe Türkiye ile OECD ortalaması arasındaki farkın açıldığı görülüyor. Bu durum görece kamu politikalarının yoğunluklu olduğu Türk Telekom'un özelleştirme öncesi fiyatlarını yansıttığı için düşük gelirli-ri korumaya yönelik bir fiyatlandırma yapısını sergiliyor.

Orta düzeyde kullanım için oluşturulan sepete bakıldığında ise Türkiye vergiler dahil satın alma gücüne göre 880.94 dolarlık mali yükü pahalılık açısından, 1065.59 dolarla birinci olan Polonya, 995.55 dolarla ikinci olan Çek Cumhuriyeti'nden sonra üçüncü sırada bulunuyor. OECD ortalamasının 587.98 dolar olduğu dikkate alındığında Türkiye'nin orta düzeyde kullanım için uyguladığı mali yükün 292.9 dolar daha fazla olduğu görülüyor.

Yüksek düzeyde kullanım için oluşturulan sepete bakıldığında ise vergiler dahil satın alma gücüne göre 1683.85 dolarla, pahalı hizmet verilmesi açısından 1879.84 dolarla birinci sırada olan Polonya, 1710.28 dolarla ikinci sırada olan Çek Cumhuriyeti'nden sonra Türkiye yine üçüncü sırada yer alıyor. OECD ortalamasının 998.91 dolar olduğu dikkate alındığında Türkiye'deki yüksek kullanım yapan ev aboneleri için hizmet bedelinin 684.9 dolar daha fazla olduğu görülüyor.

Küçük işletmeler için 1800 arama üzerinden oluşturulan sepete göre

İNTERNETTE İŞ DÜNYASININ EGEMENLİĞİ

OECD raporunda yer alan İnternet alan adlarına ilişkin bilgiler, demokrasi ve çoğulculuk açısından önem atfedilen İnternet'in gelişim çizgisine ilişkin önemli ipuçları sağlıyor. Türkiye gibi OECD içinde düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkeler kapsamında yer alan ülkelerin İnternet dünyasında sahip olduğu alanların sınırlı kaldığı görülüyor. Diğer önemli bir nokta, alınan alan adlarının uzantılarıyla ortaya çıkıyor. OECD genelinde şirketleri ve ticari hayatı temsil eden "com" uzantısının, İnternet dünyasında yüzde 50'den fazla bir oranla egemen olduğu ortaya çıkıyor. Buna karşılık sendika, dernek, vakıf, demokratik kitle örgütleri gibi kar amacı gütmeyen kuruluş ya da kişilerin kullandığı "org" uzantısının yüzde 5'ler gibi oldukça sınırlı düzeyde kaldığı görülüyor. "Com" uzantılı alan adlarındaki doluluk, kullanılmamış alan adı bulmada sıkıntı yaratması nedeniyle İngilizce "business" teriminin söylenişinden türetilen "biz" uzantısıyla, iş dünyası İnternet üzerinde yeni bir açılım yapmaya çalışıyor. Servis sağlayıcıları simgeleyen "net" uzantısının da en azından bu alandaki ticari işlere yönelik olduğu da dikkate alındığında iş dünyasının İnternet dünyasındaki egemenliğinin daha da yüksek olduğu söylenebilir.

OECD ortalamasında 1000 kişi başına düşen kayıtlı alan adı sayısının 2004 yılında 52 iken 2005 yılında 81'e yükseldiği belirtilen raporda, Meksika, Türkiye, Japonya, Portekiz, Yunanistan ve Polonya'da kayıtların dikkate değer bir şekilde daha düşük olduğu kaydedildi. Ülke kodu olmaksızın alınan alan adlarında ise Türkiye'nin de içinde bulunduğu Kanada, İspanya ve Fransa gibi ülkelerin görece daha yüksek paya sahip oldukları belirtildi. Türkiye'de 2006 yılında gerçekleştirilen alan adı kayıtlarından yalnızca yüzde 19.2'si ülke koduna sahip bulunuyor.

OECD genelindeki ülke kodları altında yapılan alan adı kayıtlarının toplam alan adı kayıtlarının yüzde 30'u civarında olduğu, yüzde 70'inin ise ülke kodu belirtilmeyen alan adı olduğu kaydedildi. Ülke kodu belirtilmeyen yüzde 70'lik paya sahip genel alan adlarının yüzde 51'ini şirketleri simgeleyen "com", yüzde 7'sini servis sağlayıcıları simgeleyen "net", yüzde 5'ini dernek, sendika, vakıf gibi demokratik kitle örgütlerini simgeleyen "org" uzantılı alan adları oluştururken, görece yeni kullanılan "info"nun yüzde 3, "biz" in yüzde 1'lik paya sahip olduğu bildirildi.

Toplam alan adı kaydı ve ülke kodlu alan adı kaydı açısından geride olan Türkiye, ".tr" uzantılı alan adında yıllık yüzde 54'lük artış oranı ile güçlü gelişim gösteren ülkeler arasında yer aldı. Bu alanda en hızlı gelişme gösteren Meksika'yı simgeleyen ".mx" uzantılı alan adı artışı yıllık yüzde 67 olurken, bu artış oranı Polonya'yı simgeleyen ".pl"de yüzde 63, İtalya'yı simgeleyen ".it"de yüzde 61, Portekiz'i simgeleyen ".pt"de yüzde 56'yı buluyor.

Türkiye'nin 2006 yılında alınan alan adı kayıtlarının 94 bin 76'sı ülke kodu olan "tr" uzantısına sahipken, 288 bin 15'i "com", 48 bin 270'i "net", 22 bin 489'u "org", 7 bin 70'i "info", 4 bin 697'si "biz" uzantılı bulunuyor. Diğer kapsamında yer verilen 1398 alan adı kaydı da dahil edildiğinde "tr" uzantılı hariç olmak üzere Türkiye'nin genel alan adı kaydının 371 bin 939 olduğu görülüyor. Bu rakama "tr" uzantılı alan adları da eklendiğinde 2006 yılında Türkiye'nin gerçekleştirdiği alan adı kaydı 466 bin 15'e ulaşıyor. Toplam 466 bin 15 alan adıyla 2006 yılında Türkiye, OECD'nin alan adı kayıtları toplamının yüzde 0.5'ini oluşturuyor.

yapılan sıralamaya bakıldığında Türkiye vergiler hariç satın alma gücüne göre 825.84 dolarlık maliyetle, 1015.16 dolarla birinci sırada yer alan Çek Cumhuriyeti, 893.73 dolarla ikinci sırada yer alan Meksika'dan sonra en pahalı üçüncü ülke konumunda bulunuyor. OECD ortalamasının 617.88 dolar olduğu dikkate alındığında Türkiye'de küçük işletmeler için sabit hat kullanım maliyetinin 207.96 dolar daha pahalı maliyetle küçük işletmelere hizmet verdiği görülüyor.

Raporda 30 çalışanın her biri için 2 bin 800 arama öngörüsü üzerinden toplam 84 bin arama yapan daha büyük işletmeler için oluşturulan sepette ise Türkiye en pahalı hizmet veren beşinci ülke konumunda bulunuyor. Yine vergilerin hariç olduğu ve satın alma gücüne göre yapılan bu sıralamada 1272 dolarla en pahalı ülke olan Çek Cumhuriyeti'ni 1236 dolarla Polonya, 1205 dolarla Avustralya, 1198 dolarla Meksika, 1101 dolarla Türkiye takip ediyor. OECD ortalamasının 805 dolar olduğu göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'de büyük işletmelere 296 dolar daha pahalı hizmet sunuluyor.

Uluslararası görüşmeler için arama başına tahsil edilen fiyatlar açısından yapılan karşılaştırmada ise, işletmeler için vergiler hariç satın alma gücüne göre Türkiye, 0.68 dolarla pahalı hizmet veren sekizinci ülke konumunda bulunuyor. Ancak 1.06 dolar olan OECD ortalamasının altında yer alan Türkiye, kişisel aboneler için uluslararası arama maliyeti açısından vergiler dahil olmak üzere satın alma gücüne göre 1.03 dolarla onikinci sırada yer alıyor ve 1.46 dolar olan OECD ortalamasının da altında yer alıyor.

İnterneti Pahalı Kullanıyoruz

İnternet kullanımında ise, bir aylık geniş bant İnternet erişimi aboneliği fiyatları açısından ülkelerin karşılaştırılması olanağı bulunuyor. Rapora göre bu karşılaştırmada Türkiye, tavan fiyatı 288.23 dolar ile en pahalı dördüncü ülke olarak yer alıyor. OECD içinde Meksika 802.65 dolar, Çek Cumhuriyeti 372.23 dolar, Yunanistan 334.36 dolar ile tavanda en yüksek fiyatla geniş bant İnternet erişim hizmet veren ülkeleri oluşturuyor. Ancak Türkiye'nin mbit/sn olarak hesaplanan geniş bant İnternet erişim hızı açısından yapılan sıralamada ise erişim hızı başına 81.13 dolar ile açık farkla en pahalı ülke olduğuna dikkat çekiliyor.

Rapordaki verilere göre, Türkiye'de Eylül 2005 ile Ekim 2006 arasında DSL hızı 2840 kbit/sn olarak korunurken, fiyatların yüzde 30 düştüğü görülüyor. Buna karşın kablo TV altyapısı üzerinden sağlanan İnternet erişiminde yine hızın 2048 kbit/sn olarak korunduğu, ancak fiyatın yüzde 31 arttığı belirtiliyor.

Raporda yer alan 2006 itibarıyla ev kullanıcıları için geniş bant İnternet erişim fiyat tablosunda, Türkiye'de kablo TV ve ADSL için satın alma gücüne göre ortalama maliyet 123.94 dolar görünüyor. Bu maliyetle Türkiye, 162.30 dolar ortalama fiyatın olduğu Meksika'dan sonra en pahalı geniş bant İnternet erişim hizmeti veren ülke konumunda bulunuyor. Türkiye'de en düşük hızdan en yüksek hıza göre farklı fiyat uygulamaları olduğu dikkate alındığında ADSL'de satın alma gücüne göre en düşük hız için fiyatın 35.56 dolar olduğu, en yüksek hız için fiyatın 166.16 dolar, kabloda ise en düşük hız için fiyatın 48.87 dolar, en yüksek hız için fiyatın 288.23 dolar olduğu görülüyor. ◀

YAYINCILIKTA AĞIRLIK UYDUYA KALDI

OECD raporuna göre, kablo TV, OECD ülkelerinin büyük çoğunluğunda hala ana "çoklu kanal şebekesi" konumuna sahipken, yalnızca Avusturya, İtalya, İsveç, Türkiye ve İngiltere'de uydu baskın görülüyor.

Türkiye'nin 2003 yılında 1017 olan kablo TV abone sayısı 2005 yılında da aynı kalırken, Kablo TV abonelerinin, toplam televizyon kanallarına erişebilenler içindeki payının yüzde 6 olduğu görülüyor. Türkiye'de televizyon kanallarına erişimde, yalnızca karasal yayıncılık (Kablo TV ve ev uydu antenleri hariç tutuluyor) yüzde 43'lük paya sahipken, yüzde 51'le büyük bölümün uydu kullanımında olduğu ortaya çıktı. Türkiye uydu kullanımında yüzde 51'lik payla 12 OECD ülkesi içinde, yüzde 52'lik paya sahip olan Avusturya'dan sonra en yüksek paya sahip ülke konumunda bulunuyor.

Avrupa Görsel-İşitsel Gözlemevi'ne göre uydu kullanımında, Belçika'da yüzde 33.3, Hollanda'da yüzde 23.8, Finlandiya'da yüzde 20.9, Türkiye'de de yüzde 19.6 oranıyla önemli gelişme görüldüğü kaydedildi. Avusturya, Yunanistan, Lüksemburg, Türkiye, Çek Cumhuriyeti ve Polonya'da uydunun hemen hemen dijital televizyon pazarında yüzde 100 paya sahip olduğu ülkeler olarak raporda gösterilirken, karasal yayıncılıkta analogtan sayısala geçişte gelecek 5 yıllık dönem için takvimlendirme yapan ülkeler arasında Finlandiya, Yunanistan ve Fransa ile birlikte Türkiye de yer alıyor. Türkiye'nin 2008 yılı olan ilk geçiş tarihi planlamasıyla diğerlerinden daha önce geçiş öngördüğü görülüyor. Pilot uygulama yapan Türkiye'nin, 2014 yılında analog karasal yayıncılığa son vereceği belirtiliyor.

Raporda 2006 yılı itibarıyla 23 OECD ülkesinde 141 tane uydu alıcısı aracılığıyla ücretsiz izlenebilen ulusal, şifresiz karasal kanal bulunduğu, bu kanalların sayısının ülkeden ülkeye değiştiği, ancak Türkiye'nin 26 kanal sayısı ile en fazla bu tür kanala sahip olan ülke konumunda bulunduğu kaydedildi. Kablo ve uydu birlikte ele alındığında 2004 yılı itibarıyla Türkiye'nin 73 kanala sahip olduğu görülüyor.

Türkiye'de bir günde hanehalkı ortalama 5 saat televizyon izleme süresiyle İsviçre, İsveç, Yeni Zelanda, Portekiz, İspanya, İtalya, Finlandiya, Danimarka, Belçika, Avusturya gibi OECD ülkelerinden daha fazla televizyon izlenen ülke konumunda bulunuyor. Ancak kamu hizmeti yayıncılığı yapan TRT'nin izlenme payının diğer ülkelerdeki kamu hizmeti yayıncılığı yapan kanallara göre düşüklüğü dikkat çekiyor. Türkiye'de kamu hizmeti yayıncılığının günlük izlenme payı yüzde 7.1'de kalırken, ABD dışındaki diğer OECD ülkelerinde bu oran yüzde 14 ile yüzde 71.6 arasında değişiyor.

